

Dotázky a odpovědi
na
katolické učení
o
neposkvrněném početí
neyblaheslawenějši
Panny Marie.

Dra. Valentína Wiery,
kanovníka w Solnohradě.

Přeložené od Jana Stárka, Dra. bohoslawj.

W Hradci Králové, 1855.
Rychlotiř Jana Hoř. Pospíšila.

Rozmlouvání

mezi

osadnjkem a farářem geho.

D s a d. Pochválen buď Ježíš Kristus!

F a r. Už na věky. Amen. Co pak vás dnes ke mně vede?

D s a d. Ležj mně kámen na srdci, gegž toliko Wásnost odwaliti může.

F a r. Že k tomu hotow gsem, můžete býti ubezpečen; také-li toho mocen gsem, to se ukáže. Medle, nic se neostychajte, co vás hněte.

D s a d. Gá byl wčera wečjr s mnoha sousedy w hostinci. Tu se sázej neznámý pán za náš stůl, wyprawuge mnoho o swých cestách, a také že gednou chtěl býti duchownjm, že ale nesmysl ten, gemuž tu učiti se měl — odpustte, že slowa geho opáčjm — geg od toho odwrátil. My tu poznali, s kým co činiti máme, a nechtěli ho poslouchati. On ale začal mluwiti o tom, že těď w Řjmě nowá wjra utwořena byla, a nepřestal se usfljibati, až gsme wšickni z mrzutosti odesšli.

F a r. Což nemohl žádný z Wás ani slowa na to promluwiti?

D s a d. Toť právě ten kámen, co mně na srdci ležj. Gá wždycky to neposstwrněné početi Matky Božj wěřil, také wjru swou modlenjm—se wyznáwal, ale tu w stawu nebyl, řeč hejska toho wywrátiti a wjru swou před njm hágiti; srdecně mi toho ljto.

F a r. Abyste ale podruhé do stegných okolichosti nepřissel, anebo přissel—libyste do nich, snadněgi z nich wywážnul, milerád s wámi o tom učenj promluwjm.

D s a d. Totě, zač bych snažně prosil; zagisté bych po druhé swou powinnost gako katoljř lépe wykonal, a také pro sousedy, gessito na tu neb onu wěc se u mne rádi wyptáwagj, odpovědjiti uměl.

F a r. Abychom zlaté hory nestawěli, poslyssite prvé cjrkwnej rozhodnutj o tom učenj, gak ge swatý Dtec slawně prohlásil, když každé slowo toho rozhodnutj s biskupy na poradu wzato bylo, které on ze wssch djlů swěta kolem sebe shromáždil. Swatý Dtec dj:

„Tjnto rozhodně prohlassugeme, že to učenj, které za gisto klade, že neyswětěgšjř Pauna Maria w prwnjm okamžiku swěho početi z obzwláštnej milosti wssemohoucejho Boha, sfrze to ohled beroucj na zásluby Ježjše Krista, Spasitele pokolenj lidského, gj udělené privilegium, od wsseliké posstwrny hřjchu prwotného uchwána i zprossřena byla — od Boha zgeweno, a následowně od wssch oudů Cjrkwne pewně a stále se wěřiti má.“

D s a d. Tu to máme; Cizinec ten gistil, slowa papežowa že zuěla takto: „Maria měla obzwláštnej práwo přednj, aby bez prwotného hřjchu počata byla. S posmjwal se tomu, že prý wždycky prohlassugeme, že Twůrci naproti má twor ne o práwu, ale gen o milosti mluwiti, a tu prý předstaweno gest učenj,

že někdo, genž ani gesstě počat nebyl, tedy gesstě ani nenj, giž privilegium má.“

Far. Gen tolik pobotknu o tom, že křiwá přeloženj od některých nowinářů tomu mladjku welmi w hod přislla, aby nám nastrčil kámen před nohy, o něž se narazj gen ten, kdo nechce widěti, aneb kdo se nechce wodit nechati. Než přístupme k gednotným částkám toho prohlášenj. Prawjť ono, že učenj o neposstwrněném početj neyblahoslaweněgšj Panny Marie gest od Boha zgeweno.

D s a d. Toť práwě ta částka byla, o kterou hlawně se oussklebky toho cizince otáčely. Komu to zgeweno? Gak to můžeme wěděti? Proč to teď teprwa zgeweno bylo? a g. To byly otázky, které nám předkládal, a na které my k swému zahanbenj newěděli odpowědjti.

Far. Tedy slyšte! Gak pjše sw. Pawel, mnoho-kráte a mnohými způsoby a neposléze sfrze gednorozeného Syna swého mluwil Bůh k lidem. Wědomo wám gest, že tento gednorozený Syn nebeského Dce sobě náměstký wywolil, kteříby zgewenj Božj lidem wssch časů a na wssch mjstech eznamowali, a aby k porušenj nepřislo, neb něco mu odgato nebylo, nad njm bedliwou ruku drželi. Dosti často slycháte, že gim proto Ducha swatého sčlal, aby ge we wssceko uwedl a připomenul gim wssceko cožkoli on (Ježjs Kristus) mluwil gim. Wy také wjte, že tito náměstkowé sobě zwolili pomocnjky a nástupce w ouřadě, a gim swé plnomocnstwj odewzdali, aby Ewangelium, t. g. radostné poselstwěj w králowstwěj Božjm wssudy a po wssceky časy rozšjřowáno a zachowáno bylo. Též tagno wám nenj, že gako Petr mezi aposstoly měl podstatnou přednost, také i náležitě zřizenj nástupcowé geho, papežowé, přednost stegnou před nástupci aposstolůw obdrželi.

D s a d. Urci, tomu wšsemu nás učj dewátý článef wjry.

F a r. Zgemenj Božj — gať gste o tom poučen — kázanjm aposstolů a nástupců gegich, tedy oustnjm podánjm rozhlássowáno, něco z toho zgemenj ale také sfrze oposstoly a učennjky aposstolské sepsáno, ty wšsať swaté spisy wždycky zase z oustnjho podánj wykládany gsou byly. Gestliže powstala wzhledem vlastnjho smyslu gistého učenj něgafá pochybnost; pakli bludné učenj sfrze zlowolné libi rozššřowáno bylo, tedy nástupcowé aposstolů učinili tať, gať se od těch byli naučili: shromážděli se, sdjleli gedni druhým, gať wždy tomuto učenj w osadách gegich se rozumělo, a potom prohlásili slawně, co w tom gaťo zgemenj božské přigato býti má. Když se dohromady sgjti nemošli, podali swůg usudeť o tom pjsemně aneb sfrze wyslance, papeži, gaťožto nástupci swatého Petra, a on we gmenu obecně, wyučgjecj Cjrkwe rozhodnul, čemu se wzhledem učenj w odpor postaweného wěriti má. Awšsať wšsedno to známo wám gest, a taťe dobře wjte, že wyučgjecj Cjrkew pod zwláštňj ochranou Ducha swatého neomylná gest w rozsudecj swých.

D s a d. Gá to sice slyšel při wýkladu, co gest křestansko-katolickj wěrit, awšsať taťowě opakowánj wděčně přigmu.

F a r. Tedy máte toho wědomost, že ne wšsedka naučenj wjry hned za času aposstolů a nejbližšjch nástupců gegich určité prohlássena byla, nýbrž teprw postupně, když časowě to žádali, že wšsať ta nowě přibylá učenj cjrkewnj, ne nowá zgemenj, ale gen wždy zřetelněgšj wýklady těch prawd byly, které Sežjš Kristus zgewil.

D s a d. Zdá se mi, gaťobych tomu dobře rozuměl; přece ale prosjm, něco děle při tom se pozastawiti.

F a r. Srdečně rád. Medle zdali gabloň tato před mým oknem stojící také před 20 lety tak vyhlížela, jako nyní ?

D s a d. Pamatuji dobře, že tehdyž byla malý stromek, z kteréhož nebožtík pan farář obzvláštní radost měl.

F a r. Teby jest ta gabloň jestě ten samý strom, když byl před dwaceti lety, anebo giný ?

D s a d. Newjm, gať náležjí odpowědjti ; jest ta sama gabloň, a přec ne ta sama. Newyhlížjť wjce gať dřjwe, zesílila se a wyrostla, přinesla od té doby giž nehpěkněgssj owoce ; ale na gegj místo giný žádný strom nepřišel ; sama čím dále nowé wětwe rozkládala, a z wětwj těch wyháněly nowé ratolesti, a teď pěkně tu stojí a dělá stjn.

F a r. Zdali ty wětwe a ratolesti z wenku do toho stromu se dostaly ?

D s a d. Wášnjosti, žertujete. To bych snad newědel, že strom sám, dokud zdrowý jest, wětwe a ratolesti rozkládá ?

F a r. Pamatugte co gste právě sám řekl. Ale i na ginou otázku mi odpowězte. Wy-li gste to ten jestě, který gste byl před padesáti lety ?

D s a d. Zase bych odpowědjti mohl, A n o neb N e. Gá gsem se tak změnil, a to od té doby, co gsem byl čtyry leta starý a weselý chlapec ; ale přece wjm, že gá to gsem, a žádný giný místo mne ; a že gsem roť po roce se tužil a rostl. Awššak giž wznati musjm, že se bogjm, abychom na něco giného w řeči nepřišli.

F a r. Milý příteli ! octnuli gsmе se na prawém

místě. Vy znáte Evangelium, v kterémž Ježíš krá=
 lowstwý Boží, t. g. svou církev k zrnú horčičnému
 přirovnává, z kterého bývá veliký strom. Což nepo=
 znáváte, že tam pravý, kterak Církev geho ta sama
 síce — to samé zrno horčičné — zůstává, ale vždycky
 roste, tak jako i zrno horčičné ne nepatrným zrnem
 zůstává, nýbrž jako strom bývá. A jak strom i při
 všem zrůstu vždy ten samý zůstává, a že nic z wenku
 do něho nepřichází, o tom jsme právě již mluvili.
 Když obecný, rozhodnutý člunek wjry zponenáhla v ge=
 dnotných djlech svých vždy gasněgi wystupuje: tedy
 gest právě tak, jakoby ze zdravé větwe vyhánelý ra=
 tolesti. Jako kmen ze zrna, větwe z kmene vycháze=
 gj, tak i ratolesti z větwy; a my widjme tak strom
 růsti a se rozkládati — a patřjme to docela stegným
 způsobem při zdravém a bugarém stromu katolické cír=
 kwe. Každé od řádné moci církewnj za pravdu wjry
 prohlášené učení gest čerstwá ratolest na stromě Círke,
 a stogj sřze větwe s kmenem, a sřze ten s kořený
 v pevném spogenj, a přijmá odtad svou sřlu a
 potravu, t. g. svou hodnowěrnost jakožto zgewenj
 Boží. Ratolest, pakli by z wenku k tomu se přiwázala,
 uschne; učení, co by gen přiwěsilo se a ne s ginými
 u wnitřnjm spogenj stálo, nemá žádné moci a sřly.

D s a d. Tisjcery djky za to pěkné podobenstwý;
 toť bylo, čemu i gá rozuměti mohu. Zagisté i ta
 otázka, zdali také ten samý gsem, jako gsem před pa=
 desáti lety byl, něco takowého znamená?

F a r. Dwssem. Slysšel gste již wjcekrát, že Kri=
 stus svou Církev nazývá tělem, gehož hlawa Du sám
 gest, a že swatý Pawel dj, že to tělo dosáhnouti má
 dokonalosti wěku mužského, aby se s tou hlavou srow=
 návalo. Církev katolická hned od swého počátku
 zrůst brala wnitř i zewnitř. Ta gegj naučení wjry,

s počátku toliko vůbec pogatá a w snessenj apóstolském wyřčená, dál a dále zřetelněgi a určitěgi wystupowala, co zatjm zewnitř počet gegj s stoupenců se zmáhal. Wniterné částky těla toho samy pro sebe tytéž zůstaly, ale zrůst wzaly ne z wenku, nýbrž skrze žiwou sílu, kterou Pán Ježíš Kristus, Hlawa, tělu tomu sděluge. Kdožby říci chtěl, že to tělo příliš staré gest, aby gestě rostlo, aby sílu nowou ze sebe pouštílo, an Ježíš hlawa i žiwot geho gest, Ten, který nikdy nestárne, ale na věky žiw gest? A kdožby chtěl říci, že duch Boží newj, co se z wnitřku wywinuge w Cirkew geho, a že to skrze ty oznámiti nemůže, kteréž ustanowil biskupy, aby zprawowali Cirkew Boží?

D s a b. Giž bych tomu cizinci chtěl gináč odpowěditi.

F a r. Gen se nedomnjemyte, že byste k bogi dost pewně stál. Už potud byla řeč o tom, že učenj Cirkwe katolické vůbec ne tak giž uzawřite gest, aby z gedné neb druhé prawdy gedno učenj tak wyházeți nemohlo, gako ratolest z wětwe, aby tak síce nowé býti se zdálo, awšak gen nutným následkem giného giž poznalého wěroučenj býti mohlo, a práw ě proto za zgewené od Boha prohlášeno býti muselo, ale gak gsme řekli, gen skrze ty, kteréž Duch swatý ustanowil, aby zprawowali Cirkew Boží.

D s a b. Wjmě to, že tjmto wýkladem giž k hogné známosti gsém přišel, awšak přewědčen gsém, že Waffnost mně i dále spomůže, abych tu známost náležitě obrátil na to učenj o neposstwrněném početj neblahoslaweněgšj Panny.

F a r. Právě abych toto obráčenj na pewném základu wzdělal, tak obššrně gsém mluwil o prawém žitj a zrůstu Cirkwe katolické. Gižť pak k věci samé.

D s a b. Prossim zase snažně o strpenj a posho-
wěnj, podám-li při tom giné otázky.

F a r. Posawad zdálo se některým, i těm pokož-
ným a co neylépe smýšllegjcjm, to učenj o neposskwr-
něném početj Marie býti ratolest, kteráž k wětwi wlast-
njho důstogenstwj Matky Božj pečliwě a pewně přiwá-
zána byla, proto že tudy celá wětew pěkněgšjho pohledu
zjšká. Nynj ale ti, kteří k tomu splnomocněni byli,
uwazeť ten dokonale zkoušeli a poznali, že není žádný
umělecký, ale, smjm-li tak řeci, přirozený; že totiž
wniřnj uwazeť mezi tjm učenjm, a učenjm o důsto-
genstwj Matky Spasitele našeho wúbec se
nacházej.

D s a b. Widjm, že bljže k wěci přistupugeme,
být bych i hned mnohému při tom dokonale nerozuměl.
Snadby ten cizinec řekl: Odkad to, že se teprwa teď
odfrylo, dřjwe se ale o tom nic newědělo?

F a r. Právě na to čci teď odpowědjti. Od
počátku Cjrkwe katolické byla giž Marii zwláštnej ucta
od wěřjcjch profazowána. A také-li ginák býti mohlo,
když uznána byla za tu, kterou Bůh wymolil, aby ge-
dnorozený Syn geho z nj člowěčenstwj na sebe wzal? To
uctěnj bylo to, proč čas po čase swátky k obzwláštnej-
mu připomjnanj těch nehdůležitěgšjch událostj žiwota
gegjho uwcdeny gsou, a že nehraděgi tyto swátky oněm
se napodobowaly, gessťo ke cti gegjho božského Syna
zastwęceny byly. Prwnj z těch swátků byl onen gegjho
na nebe wzetj, který giž na počátku čtwtřého stoletj za
času Konstantina Welikého se swětil, a wúbec neyprw-
něgšj přestwědčenosti následkem byl, že Bůh nedal, aby
bylo porušeno tělo gegj, ale oslawené do nebe wzal,
gak swatý Augustin prawj: „Kdož by se osmělil řeci,
to přeblažené tělo, w němž Sejjš Kristus Tělem učiněn

gest, že čerwům za pokrm wydáno gest? „Wšak o tom slowo gessťe pozděgi. — Giž od pátého stoletj začjnagje nalezáme památky také swěcenj swátku gegjho narozenj, až koncěně na záměrek gedenaćtého stoletj obecnou slawnostj učiněn gest. To-li wjře podobno, že by se byl swětil swátek gegjho narozenj, kdyby se bylo nahljželo, že Maria s po sskwrnou hřjchu prwotného počata byla?

D sad. Toťby mi se nezdálo býti příčinou zawedenj swátku, ale spjše příčinou smutku, že by ani ta wygmuta nebyla, kteráž Wykupitele, Neyswětějšjho, Syna Božjho porodila.

F ar. Proto také o tom nebylo žádné rozepře mezi wěřcjmí, nýbrž u wšech wždy a wždy byla přesvědčenost, že Maria od hřjchu prwotného wyswobozena byla, dřjwe než se narodila.

D sad. Zagistě, weliká to přednost.

F ar. Ale přec ne takowá přednost, co by gi byla přede wšsemi lidmi znamenitěgšj učinila. Ku proro-ku Jeremiášsi řekl Hospodin Bůh: „Dřjwe než gsem tě způsobil w žiwotě matky, znal gsem tebe: dřjwe nežlis wessel z žiwota, poswětil gsem tě.“ Když archanděl Gabriel zwěstowal Zachariášsowi, že Alžběta porodj mu syna, gegž nazwati má gmenem Jan, dj o tomto: „Budeť weliký, a naplněn Duchem swatým gessťe w žiwotě matky swé.“ Slowa ta zgewenj Božjho gsou základem obecné přesvědčenosti, že Jeremiáš a Jan před swým narozenjm od posskwrny hřjchu prwotného wyswobozeni byli ze zwláštnj milosti Božj. Byl-li giž předchůdce Ježíše Krista, ano i prorok starozákonný od Boha tak nad giné wyznamenán, což samo sebou se nerozumj, že za to máme, Matce Ježíše Krista že musela gessťe wětšj přednost za podjl býti?

D s a d. J to ge wěc docela patrná.

F a r. Ctil-li se již swátek gegjho narozenj, samo gde na rozum, že také prwopočátek žitj gegjho, početj gegj w lúně swaté Anny swětiti se začalo. Tu byly náhledy rozličné. Sedni prawili: Poněwadž Maria ne nadpřirozeným způsobem — gako Ježš, z Ducha swátého — počata gest, tedy s prwotným hřichem se počala, awšak gessťe před gegjm narozenjm (gako Jeremiáš a Jan), anobrž ihned před početjm z obzwláštnej milosti Božj od toho wyswobozena byla. Pro tyto byla slawnost početj Marie gen swátkem radosti nad prwopočátkem žitj matky Spasitele, anoť s nj také wykoupenj wjce na bljzku bylo. Než ta radost při nich nezkalená býti nemohla, proto že před očima gegich nebylo to početj než posskwrněné, tedy také ta, z njžto se naroditi měl Spasitel swěta, pod kletbou hřichu prwotného, byt i ne tak blouho gako giné dítky lidské, stála gest. Ginj slawili ten swátek, gsouce přeswědčení, že Dobrota neskončená Marii již w prwnjm početj gegjho okamžiku pro Toho, gegž měla poroditi, od wšseliké posskwrny prwotného hřichu wygmula, tak že hned s prwopočátku Milosti plná, Bohu obljbena byla. Zda-li rowně tjm přeswědčenjm slawnost početj gegjho k ginému, docela wznesšeněgšjmu a radostněgšjmu wýznamu nepřisla?

D s a d. My gi wždy nazýwáme swátek neposskwrněného početj, a wšak teď teprwa mi gest wážnost pogmenowánj neb názwu toho, gať náležj patrná.

F a r. Máb to widjm, že gste mne porozuměl. Než nikdyste neshffel, aneb cizinec ten nic o tom nepodotknul, že se i swatj mužowé, wroucnj ctitelé neyblahoslaweněgšj Panny, zegména swaty Bernard, horliwě proti tomu náhledu pozdwišli, co wám zdá se tak patrný?

D s a d. Ba otvšem přitom rovněž svou moudrost vykládal a pravil: gať ti mužové naproti horli-li, a kterať i duchownjci spolu o to se hádali. A tudy přichází, že opět upokogen nejsm, ač bych se domnj-wal, že gsem již wšsemu gať náležj dobře porozuměl.

F a r. Doufám že i z té strany wás upokogiti mohu. Co se týče oněch hádek, o nichž gste zmjnk u učinil, připomeňte sobě wěcj těch, ktere z wogny otec wáš přinesl a wyprawowal.

D s a d. Wásnost může wšsecko dobře upotřebiti.

F a r. Wy se pamatugete na geho powjdku o gednom krátkozrakém kamarádu, genž, co přednj stráž, nechal nepřjtele tuze bljzko přistoupiti, a byl by málem o život přissel, a gindy zase do stromu střelil, domnj-wage se, že by tu zase byl nepřjtel, genž geg obšfočiti chce. Také wjte, kterať wyprawowal, že w geho setninně (kompanii) tacj byli, kterj srdnatost svou na uzdě držeti nemohouce bezpotřebně rwacky začjnali, tak že z opatrnosti pod stráž dání bšti museli. Snad měla celá setnina neb sám welitel pro ty přehmaty k odpowjdanj potahowán bšti? Hle, tak se to má i při sporu tom, o němž řeč gest. Chyby některých nemohou gestě celému stawu, čjm méně swatému Dci se přičjtati; neboť wjme, že papežové napořád tomu učenj o neposštwrněném početj nad ržowali, gaťkoli kwapnou horliwost neschwalowali.

D s a d. Ale že přece Swatý Bernard tak welmi proti tomu byl, kdž ten swátek ustanowen bšti měl!

F a r. O tom bych soudil tak, gako swatý Řehoř Weliký o newěre aposstola Tomáše. Slowa Řehořowa jsou: „Newěra Tomášowa k nassj wjře wjce přispěla, nežli wjra ostatnjch aposstolů; neb kdž on wložiw přst

swúg do ran Ježíšových k wjře se nawrátíl, rozum náš odstraněním wšij pochybnosti u wjře posílňen gest." Swatý Bernard horlí proti uwezení toho swátku, d'okawadž by od stolice papežské schwálen ne byl; tedy nás poučuje, že kdýž náměstek Kristu pro něg se prohlásí, my k geho prohlášení se přiwínouti máme.

D s a b. Gaf ale možná, že tak weliký Swatý, od něhož často w kázanjch ta nehpěkněgšij čtenj o uctě Matky Bozij slýcháme, ne ihned toto krásné tagemstwí přigiti a za prawé mjti chtěl, co gj neyzwláštňegšij přednost přede wšemi lidmi dáwá?

F a r. Rozpaky geho, gako rozpaky oněch, kteřj z dobrého oumyslu to učenj až potud ne za rozhodnuté přigmouti se odhodlali, byly owšem důležité: Než právě, že na ty powstalé rozpaky odpowědjno, a že nic méně bylo učenj to za článek wjry prohlášeno, gest hlawně to proč gsem řekl, že rozpaky swatého Bernarda podobně tak nám wděk přissly, gako newěra Tomášowa.

D s a b. Nád bych přec o těch rozpacjch slýšsel.

F a r. Zdálo se, gako by dvě prawdy wjry tomu učenj odporowaly, totiž 1. že hřjch prwotný na wšeccky lidi přissel, proto že wšickni od Adama pocházegj; a 2. že w žádném giném neuj spasenj leč w Kristu Ježíšij, a že člowěk gen připogenjm sobě zásluh Ježíšje Krista od hřjchu prwotného i wšech skutečňch hřjchů očjštěn a synem Bozij učiněn býti může. Zdálo se tedy, gako, skrže to učenj tolik bylo wyřčeno, že by článek wjry wzhledem prwotného hřjchu neměl wšsobecné plátnosti, a že by nebylo třeba bylo, aby Syn Bozij se wtělil, trpěl a umřel, a žeby kdo i bez něho od hřjchu prost, ano před tjmto docela zachráněn býti mohl.

D s a b. Teď mi teprw zase ouzko, anť widjm, gaf

trefně zná cizinec ten lidi pomáští, gežto práwě na tyto rozraky s ousměchem ukazowal.

Far. Práwě proto nechťel gsem tu o nich pomlčet, a doufám, že se wásše přestwědčenj tudy gen pewněgšjím a newýwratným stane. Znáte přjslowj: „Nenj prawidla bez wšgjmky.“ Ale práwě tudy, že něco za wšgjmku prohlássugeme, prawidlo se newyždwihuge, ale ztwrzuge. Gakož sem giž prawil, znj to cirkownj prohlášenj wzhledem učenj, o němž rozprávjme, w ten způsob, že Maria sfrze zwlášttni privilegium milosti Božj giž w prwnjm okamženj početj gegjho od wšseliké poštwnny prwotného hřjchu uchowána byla. — Na to pro čbrzo řeč swou obrátjme. — Wjte zagisté, co gest privilegium, že obyčegně w tom záležj, že zákonodárce prohlássuge, ten určitý rozkaz, gegž wydal; to, co za požadawek uložil, že toho neb onoho se netýká, a že zwlášttnj milostj od toho gest wygmut.

Dřad. Nenj-li prawda, u. p. kdyby od placenj daně neb od služby wogenské za swobodného byl prohlášen?

Far. Práwě tak; my wšřak máme w biblické historii zwlášttnj sem náležegjcej přjklad, totiž w žiwobytu králowny Esther. W Perssanech měli zákon, aby nikdo, ani sama králowna, nesměl před krále přjstoupiti leč by byl král chtěl, a zegména geg gmenowal. Kdo koli to ustanowenj přestoupil, měl i hned zabit býti. Esther, chtěgje swůg lid Židowský od wyhlazenj geho oswoboditi, poznala, že s tjm probléwati nesmj, a negšouc powolána, wessla ku králi. Král když užřel gi, obměččeno gest řřdce geho. S s stoupitw s trůnu swého těšřil gi a řekl: Neumřěš; zákon ten dán gest pro wšřech, gen pro te ne. Słowa ta mohou pěkně na prohlášenj Cjrkwe privilegium nepošřřworněného početj Marie Panny obzaccena býti. Prohlášenj to nic giného neprawj, než toto:

Pro wšecky, kdož od Adama pocházegj, má zákon platnost, aby, poněwadž w gednom otci Adamu swúg rod magj, s posskwrnou hřjchu prwotného se rodili, a do- kud by od něho očistění nebyli, synové byli hněwu Bo- žjho a smrti podpadali; pro Marii zákon ten platnosti nemá, nýbrž od prwnjho giž okamžiku bytj gegjho za- čjnagje, gest Bohu oblíbená a nádoba milosti božj uči- něna. Co tedy tou-li wšgjmku od wšseobecného záko- na, samému zákonu něgak ugmuto gest?

D s a b. Gak widjm, přicházi se opět k wšseobecné- mu prawidlu, práwě ta wšgjmka to ztwarzuge, že zá- kon gest. Ale možná-li wěc, že se na tu wšgjmku dřj- we nepomyšlilo?

F a r. Mámeť owšsem giž od walného sněmu Tri- dentského těmito slowy o tom podané prohlášenj: Ten- to swatý sněm oswědčuje, „že nemá na mysli, we wý- rofu tom, kde se gedná o hřjchu prwotném, blahoslawe- nou a neposskwrněnou Pannu a Bohorodici Marii za- hrnouti.“ Komu by diwno bylo, že po takowém prohlá- šenj wždy rozhodněgi ta wšgjmka wšseobecným záko- nem zastoupena byla, až ten náhled giž ouplnou po- wahu křestanského učení wjry obdržel?

D s a b. Tak tedy na prwnj rozpať při tom uče- nj odpowěděno; gisté i na druhý rovně tak nechá se odpowědjti.

F a r. Gát prwě podotknul, w čem ten druhý roz- pať záležel, totiž w tom, že kdož Maria z obzwláštnej milosti Božj od prwotného hřjchu byla ochráněna zůsta- la, řjci by se mohlo: „tedy možno gest také bez Sežj- sse Krista, bez geho utrpenj a smrti oswobozenu, po- swěcenu a wěčně spasenu býti. Nemálo důležitý to roz- pať, genž na článek o wškoupenj nassem, tedy na wj- ru nassi w neypodstatněgšj částce se wztahuge. Ale na

rozpak ten giž odpowědjno, a sice tak odpowědjno, že wěrcj dusse tudy upokogena gest, a neskončená cena wykupitelšké smrti tjm gasněgi wyniká. Máte-li w paměti, co za důwod prohlášenj cirkewnj při tom privilegium klade, kterým neyblazeněgšj Panna wyznamenána gest?

D s a b. Dwssem; mám za to, že takto znělo: že ohledně na zásluhy Ježíšse Krista, wykupitele swěta ta wygjmka sfrze zvláštnej milost Boha wssemohoucejho následkem sfla. Přitom, ať se hned přiznám — gedno mi swětle na rozum negde, totiž, gať zásluhy Ježíšse Krista něco giž způsobiti mohou, když gessťe ani nebyl narozen, nercili aby na křížji byl umřel?

F a r. Právě gste odpowěděl; ale otázka wasse prozrauge, že něco, ač na bljzku gest, dobře gste nepochopil.

D s a b. Gá si to myslil; ale račte mi to wyswětliti; to se mi zdá zvláště důležité býti.

F a r. Wy gste hned s předu w katechismu se naučil, že Bůh wssemohoucj gest, že tedy wssecko wj, minulé, rjzjomné i budoucj věci, tedy že před očima geho wssecko přjzjomné gest, a on wsse nazjrá gať to gest, byť pak i před tisjci lety se bylo stalo, neb že po tisjcech letech teprw se stane. Co tedy odpowjte, zvaž také krawou obět smrti Ježíšse Krista gaťo dokonanou newiděl, třeba že pro lidi gessťe tak mnoho let až k té době přegjti mělo?

D s a b. Poněwadž před njm wsse přjzjomné gest, zagistě i gi samu widěl.

F a r. Nu dále se táži. Zbali Bůh prvujm lidem neřekl: „W kterjkoli den byste gedli z owoce stromu, smrtj umřete“ — ? Snad Bůh gen galowou hrozbu zrcněl, nebo gať přicházi, že Adam a Ewa, gakkoli zhrěšili, věce gessťe mnoho, mnoho let na žiwě zůstali?

S a d. Nejím lépe odpovědjeti, leč takto: „Zůstali na živě proto že se Bůh nad nimi slitoval a jim vykupitele sljbil.

F a r. Máte skutečně zato, že swrchovaná spravedlnost boží giž tudy smjřena byla, že Bůh sám přišli bug e vykupitele, kdyby nebyl Obět vykupitele toho, gsa wšewědoucý, giž gako dokonanou nazjral? Gle, Adam a Ewa, a s nimi celé pokolenj lidské, tudy gen od smrti wyswobozeni byli, že Bůh zásluhy Ježíšse Krista, gež sobě gako Bůhčlowěk zjřkal, předwěděl, a zá zadostučinnějí přigal. Když tedy zásluhy Kristowy giž pro prwnj rodiče nasse takowý oučinek měly, což nebyly w stawu, před očima Božjma pro Marii zwláštňj přednost, wytečnou milost tu, aby alespoň tato dcera Adamowa, w njžto Dn, Syn Boží se wtěliti chtěl, w žádném okamžiku gegjho žitj nebyla tou, w njžby se zneljřbilo Bohu?

S a d. Welmi gsem tomu rád, že i toto spoženj nahljžjm.

F a r. Ano, gestit wěc pohnutná, to učenj o neposřtkwrněném početj Marie w tom spoženj swém se zásluhami vykupitele nasseho Ježíšse Krista mjtí na žřeteli. Dnoť prawj: Člowěče, obdivug swrchowanou spravedlnost a dobrotu Božj. Žádný potomek Adamů — ani ta wywolená matka vykupitele swěta — nemohl bez zásluh toho Syna Božjho a Bohočlowěka od winy hřjchu Adamowa i následku gecho wyswobozen býti. Tak tomu chtěla swrchovaná spravedlnost božjšká. Než právě pro tyto zásluhy byla Matka Toho, kterýž gich sobě wydobyl, od té winy a následků gegj ochráněna, giž při swém prwnjím wstupu do žiwota, aby nechwětěgšj swěta Spasitel w nj swüg přjbytek mjtí mohl k spasenj nassemu. Tak tomu chtěla milost a milosřdenstwj Božj.

D s a d. S, kterak w náboženstwji našsem wšsecko tak řečné gest, dobře-li to chápáme. Než gakkoli přednesené prawdy dobře mi na rozum gdou, předce sobě netroušám toho dokázati, abych i giným ge wyložil. Což bych šněl řeci gim : „S Marij dálo se při gegjm početi to, co se děje s námi při swatém křtu, gegž nazýváme koupelem druhého narozenj“ ?

F a r. Na tu wassi wjtanou otázku odpowjm **A n o** a **Ne.** Dwssem na křtu swatém potomek Adamů od hřichu prwotného očistěn, synem a miláckem Božjm a dědicem žiwota věčného učiněn býwá. Ale gakož sněm Tridentšský učj, také w pokřtěném člověku zůstává gestě žádoš (čili podnět) hřichu, kteráž sice sama žádný hřich není, ale z hřichu pochází a k hřichu naklonuge. Aně ale Maria nikdy hřichem prwotným nebyla posškwrněna, tedy ani ten následek geho, ta z hřichu pocházegicj žádoš w nj nebyla, a gakož sněm Tridentšský učj, z té milosti zvláštnj se radowala, že i těch každodennjch křehkostj přirozenosti lidské — wšednjch hřichů se warowati mohla. Tož ten walný rozbjl mezi neposškwrněnostj gegj a mezi očistěnjm škrze křest. Pán ucywešš swatý, gegž wšsecko zlé nenáwidj, mělž zagisté sobě w nj štanek učiniti. Zdali ten přjbytek byl by důstogným byl pro něho, kdyby následek prwotného hřichu — náklonnost k hřichu — geg byl posškwrnil.

D s a d Swětlyš arci wšklad ten, awšsak přece nemohu s otázkou se dále tagiti, kteráž mne samého čašto zaměštknawala. Což neztenčuge se tudy ucta k záhubám přeblahoslawené Matky Božj, připustjme-li, že neměla tu s žádným pokušenjm zápasiti, a že tak wlastně toliko milostj Božj spasena byla ?

F a r. Abych na to dokonale odpowěděl, měl bych wlastně wyšwětliti, w čem prawá láska k Bohu, swobodnost člověka, bere-li se w neyzácnějššim smyslu, záležj. Než tr-

wám, jinou cestou přigedeme tu rychleji a bezpečněji k cíli. Medle, zdaž Ewa, nasse první matka s prvotným hříchem stvořena byla?

D s a b. Musilš bych tu otázku za žert považowati, kdybych newěděl, že s ní oumysl spogen gest, abych gať náležji se přesvědčil. J wjme to, že Ewa dokonalá z ruky Božji wysšla, gať gen Božská wšemohoucnost, moudrost a dobrotá člowěka stwořiti chtěla a mohla.

F a r. Dobře gste odpowěděl. Gestit to učení cirkew-nj, že první lidé Adam a Ewa swatostj a sprawedlnostj od Boha opatřeni byli. Zdaž ale přece Ewa zhřěssiti mohla?

D s a b. Učinila tať — což důkazem gest, že to učiniti mohla.

F a r. Když tedy djme, že Maria tato druhá pramatka člowěčenstwa, ne s hříchem počata gest, nýbrž hned od prvního okamžiku, gaťo první Ewa, od Boha swatostj a sprawedlnostj ozdobena byla; zdali tím prawjme, že by gj nemožné bylo býwalo zhřěssiti? A gessito přece nezhrěssila, ztratjli čeho gegj zásluha osobná před očima našsima?

D s a b. Z té strany owšem neztratj.

F a r. Abychom si tu wěc zřetelněji mysliti mohli, učinme dokonalejšj přirownánj první Ewy s druhou (Marij). Několi znala wštrahu a pohružku Božji, gedla první Ewa ze stromu zapowězeného; neb chtěla býti gaťo Bůh. Marii zwěstowal Anděl Páně, že bude Matkou Nejwyššjho, a sice nadpřirozeným působením Ducha swatého; tedy že Rodičkou Syna Božjho, Newěstou Ducha swatého bude — a ona prawj se býti gen djwkou Páně. První Ewa uposlechla wábenj zawrženého anděla, a na zkouštku wzatá k poslušnosti nedostála. Ewa druhá uposlechla poselstwj Archanděla we wšj pokoře, a wykonala poslušenstw k swému i na-

ñemu spasenj. A od té chvíle přichází k nové důstojnosti, kterouž ona Ewu před gegjm pádem (ano i samé anděly) daleko přewyššila. Ewa měla jen člověčenství matkou bñti. Maria ale matkou Božj. Ewa byla ze žebry prwnjho Adama wzbdělána; druhý Adam, Ježš Kristus, wzal z Marie člověčenstwj na sebe. Pročež bj ona w swém slawném chwalozpěwu: „Ob této chvíle blahoslawenou mne nazývati budou wšickni národowé.“ Welebná a wznessená stogj tu Maria před námi pro ty neobyčegné dary milosti Božj, ale krásná i milostná také pro gegj s milostj tou působenj. — Zdaž tedy gste gessťe na rozpacjch, anebo máte gessťe, proč byste otázky kladl?

D s a b. Nemámť, nač bych se wjce tázal; nebo co gsem dřjwe, dále o tom nic nepřemýšleje, tušil, nynj mám gasně před očima. Nemohu dosti děkowati za trpěliwost, kterou gste se mnou měl pane faráři. Než ržiznámwám se, gakož musjm, welmi milé gsou mně Wafre wšklady, a wjm, že by gste gessťe z negebné strany o té wěci rozmlouwati mohl. Prošjm tedy snažně, pokud času máte, byste dále gessťe we wyučowánj tom pokračowal.

F a r. Chuť po dalšjm ponaučenj ljbj se mi při wás. Rád bych na něco upozornil, co wás u wjře w ten článek posilniti může, a čjm geg i sousedům swým gakožto wěc, gežto wždy za prawou držána gest, pochořitelnou učiniti můžete.

D s a b. Welice se těšjm tomu, co teď nowého mi šděljte!

F a r. Slyštel-liste řdy, že by někde ostatky swarého Těla neyblahoslaweněgšj Panny se nalézaly?

D s a b. Neslyštel nikdy.

F a r. Snad mysljte, že někde umřela, řdeby swaré gegj tělo nebylo k nalezenj?

D s a d. S, dobře wjm, že ona ten wzácný odkaz byla, gegž Kristus swým aposstolům ku potěšenj pozůstawił, a že Pán obzwlášttně swatému Janu, gessťe kdýž na křížji pněl, gi za matku odewzdal. Dozagista, co do=drý syn o takowou matku péči měl a gi neopustil.

F a r. Dobře gste odpowěděl. A proč se přece osta=tky gegjho swatého těla nikde nenalezagj?

D s a d. S wždyť Wassnost na den na Nebewzetj Marie Panny sám gste o tom kázal, že nám ten den připomjnal, kterak Maria s oslaweným tělcem do nebe wzata byla.

F a r. Dobře; ted g sme na prawém mjstě. Tedy Maria nezakusila hořkosti smrti, ale umrtj gegj bylo toliko proměněnjm swatého těla gegjho. Tudy gj se ta wzácná částka dostala, genž byla lidem ustanowena, kdý=by byli nezhřěssili. S můžeme zase na ni obrátiti slo=wa, gimíž promluwil král k Esther: „Ty neumřeš; zákon ten pro wssěcky dán gest, gen pro tebe ne.“ Wj=me pak, že skrže hřjch přissla smrt na tento swět; te=dy uzavřiti musjme: poněwadž Maria neumřela — w tom smyslu a s těmi následky, s kterými wssicni ostatnj děti Adamowi umjragj — tedy ani ta přjci=na smrti na ni nepřissla, t. g. byla od prvotného hřjchu wygmuta. Máš snad za to, že aposstolé, kdýž měli bezpečný důkaz o tom proměněnj neyblaženěgssj Panny, rovněž tak nesoudili? W prawbě, kdýby toho pro ně potřebj bylo, ten skutek samý byl by gim onu prawdu o neposstwrněném početj Marie zge wil.

Gať pěkně ten swátek na Nebewzetj Marie dáw^a swědectwj wjře nassj w neposstwrněné Početj gegj!

D s a d. Tak mi to přicházi, že by toto swědectwj mělo poučiti řazděho, a proto musjm opět říci, že nechápám, gať se kdý o tom pochybowaři mohlo, a že te=prw nynj to učenj za článek wjry bylo prohlásseno.

F a r. Já jsem vám již ukázal, že při nemalých rozpacích, které tu byly, opatrnosti potřeba bylo; ať milé však výra ta dál a dále u všech přístup nalezla, a ty rozpaky jen k tomu sloužily, by nám úplně upokojený přinesly, že církevní prohlášení tu nehybnostem zkoušku přestalo.

Arčit zdálo by se podivno, že teď teprva to prohlášení následovalo, než podivný se tomu jen ten, kdo nešťastné moudrosti a dobroty Boží pamětliv není. Bůh ty nevyzácnější poklady do země schoval, a přírodu podivnými sílami opatřil. Což nám to tak divno, že tyto poklady a síly ne pogeďnou odkryty, a od ať živa upotřebeny nejsou? A pakli v podobný způsob činí Bůh při účincích svého svatého zjevení, a poznamená hlu ge dál a dále gasněgi na světlo vycházení nedává, v tom-liž méně moudrost a cesty prozřetelnosti nebo welebiti budeme?

D s a d. Toť by v skutku bylo nestegnou měrou měřiti.

F a r. A hle, ať slavně vyniká moudrost a dočeta jeho, když povážíme, čeho věku na ssemu třeba, a kterať právě toto církevní prohlášení a ta říjpadnost, že teď vyšlo, lékařstvím proti nebudům časů našich býti může.

D s a d. Již zase napnut gest zvědochtivý sluch můg.

F a r. Welmi dobře nahléžte, že lidé dnů našich, na církevní hlas nehrubě dbagje welmi té výry zapotřebí magj, že není giného gména, sřzce ktere; bychom měli spaseni býti, leč sřzce gméne Jezjše Krista, a ať nuzně také při své změkčilosti k dobrému přátelšty a wšjdně wyžhování býti můžej. Ojžť pak Cjrkew sřzce nehybnějšího Pastýře svého křtě a srozumitelně mluwj, ať nebyla dáwno mluwila, a lidi mezernila, kdebj rozhodnutj o věcech výry se týkajících hledati měli. A slavně se prohlásila. že žádná

ani Ta, genž ob nj gako králowna Andělu a Swatých wychwalowána gest, od hřjchu a smrti uchowan zůstati nemůže, leč sřrže Ježíše Krista. Cjrkew též Mari co zvláštňj nádobu milosti Božj, za Tu prohlásila, kteráž od prwnjho okamžiku žitj gegjho, Bohu obljbená, sprawedliwá a swatá byla před očima geho. J ptám se: Při tom poukázánj na tak milostnou dceru pokolenj lidského, zdalij i to zmrtwělé srdce něgak gjmáno býti nemusj? Což i toho hřjssnjka pořád nebudj a znomy newábj k uwáženj gegjho přjkladu? J ten, gegž ta myššlěnka na t rest gen k zlosti popichuge, částým wzburowánjm, aby tak lásky plnou Matku o přjmluwu žádal, což nemusj pomalu pro lepšj smysl zjškán býti? A zdaž ustawičná důwěra w mocnou přjmluwu geg nemusj w nás procitnouti a se udržeti, anč wesskeri Cjrkew s přeswědčenjm prohlassuge: Menj okamžiku nalezti w žitj gegjm, kdežby Maria na zvláštňj způsol nebyla Bohu obljbená —? Wěk náš takého lékařstw nuznou potřebu měl. Bůh w neskončeném milosřdenstw swém toho léku podal, a mám-li tak řjci, pro nágeg schowal; Smjme-li se tázati gessťe: Proč práwě t ed?

Dřad. Nemohu než tolik odpowěditi: Bohu djk i chwála. On wššecky wěci dobře učinil — Awššak i Wawššnosti nemohu se dost wděčným profázati. Ucta mog k neyblahoslaweněgšj Panně budiž slowem i skutkem profazowána, abych i to oswědčil, že gste darmo ke mu nemluwil. Gessťe gednou z celého srdce: Zaplať Pá Bůh!

Far. Gá tolik gen učinil, co kažďh pastýř duchownj z powinnosti činiti má; ale gsem welmí ráť že gste z toho wděčen. Pochwálen buď Ježíš Kristus

Dřad. J wžďycky neposškwrněná Panna Maria
Far. Wž na wěky. Amen.

